

totam eius terram inferre hanciam excepta pte in
 qua Felce h. constitut est vlti fructus ad rya
 vite sue occupavit qd no solum bohem' s; et aliq
 les excauerunt De p' g'ista B. qm dicit
Tempe luda p' Anno dm 09. cc. xxxv sabbato pentecostes
 B. epus arg' monuisti omnes p'ores ecc'iar' et filios
 ad sacrorum altarios ut ad sacros ordines ascen
 derent et ob hoc colluamibus cont' eu. cu' Gebel de
 Silburg p'ro. C. de kirkel ch'clau' et q' toto cl'o
 appellamibus inter epum et clez graue scandalum
 est subortu' vide' de anno m'orto tra' dyac'onus
 mortuo Gebel p'ro arg' ac Jo. de lichtenberg
 et vlt' de Sygenawe filio sboris p'da B. ep' in
 in discordia ad p'ura cl'as et vlt' p' epum Jo.
 v. postea p. h. archiepum magis in discordia
 confirmatis C. de kirkel et pluribus p'latibus p'ntibus
 r'ndicore cont' epum ecce ipe epus in villa h'aslach
 circa media nocte p' Rudolphi de hohenstein et
 suos coplices familiares C. de kirkel et Jo. de
 lichtenberg fuit capt' et p'mo ad castru' walldecke
 et postea ad castru' kirkel adductus honorifice
 in cellam est detent' et eductus fuit nudo corpore
 Anno dm 09. cc. xxxvij. v. non' Sept'.
 Quod itelliges p' ludaus ilico Jo. Benné ep'us
 Basiliens' arg' ecc'e ammissionem g'milit qd
 fuit fili' d'oris eiusde' ob. ep' et cont' captiuos
 toros p'dos p' excois l'mam possit n. n.
Venit aut' eilde' temp' arg' Alb. dux austrie
 ep' confederatus a quo g'mi t'p'eg'ndoe cur' it'co
 hic fuit ad obsidendu' m'vltu' et aliis m'vcel

no est op'g
 173 #

Johannes de lichtenberg et Symoni t'ris iui p' capti
 uacem p'dam asseruerit p'dam C. de kirkel fore
 principalem huius f' Tandem cu' ipe epus xvij
 eldov fuit captiuus post multos tractatus ac
 varijs p'actis extitit libans et cu' C. de kirkel
 p'ardatus. Veniente q'nt' illis repouit' Lod
 p'ncipe Colubar' arg' et basilien' ep' iun
 cu' magna armator' multitudie amellerunt.
 que circa epum arg' artu' fuit eide' narra
 uit. Ille aut' illans se d'ole ad adthendum
 eos suo seruis m'it'ebat. Arg' aut' ep'us
 Congregacione. Ep'oz p'ntie mogit' p'ntit
 Quib' l'it' iure cogit' ac h' ep'us mogit'
 Sedis apo' p'ntio qui et ip' p'ncipi se colligat
 uat' adinducendu' m'vltu' arg'ent' p'mmum
 laborante cu' consilio m'lti l'it' vlt' ep'us C'ur
 ent' ep'us et Gerlatus Comes de h'aldawe
 expte Ep'oz mogit' p'ntie ad p'm et c'rdia
 les p'rehoioe p'ncipis Lod laborantes
 Quib' p' ludaus p'ntore regie francie
 anue no' audebat sicq' m'fco nego' celiter
 ad p'tes l'it' reuerit' De p'cohaioe ep'
 Cum aut' p'ncipis et mogit' p'dam B. epum
 ad concordandu' cu' ipis et ad recogno'scendu'
 sua regalia a deo p'ncipe p'aly m'vltu' vel
 minis m'duce nequissent ip' p'ncipes asserentes
 ip'm epum d'vlt' s' m'vltu' p'da it'co nego' a
 ip' reuerit' se velle concordare cu' illis quod
 ipe negavit et q' p'nt' de p'lib'oe ep' fideiusor'.

Argentanensium ante per una salice
 zomoni Fridico. Alia uo. salice
 Wulhermenliu Ludowico fanebat.
 et cu Argentini pns Fredericu rece
 pillent. nunc in tñliu Ludowicam
 cu multis armatis ingrediente et
 cito egrediente more regio in maio
 ri ecclia recepit. qui et ipse eor p
 uilegia confirmavit. Anno dni .m.
 cc. xx. de mēse. Augusti. Fridicus
 autē cu in aulta de aggregatione
 Ludowica intellexit cu panas. cu
 spadonib' velocissimis acceleravit
 ad Romam. Veniensq; Pinaugiam in
 tellecto discipulic' fr̄is pperavit ad
 ipm. et appropinquans acies Ludowica q̄
 credebant Lipoldi recedentes pa
 liam viam ad aciem Lipoldi vene
 rūt. qui amplexans fr̄em p gau
 dio fleuit amare. dicens. O dñe in
 quanto me tam diu p̄do dimisit. et
 distabat acies in plano campo ab
 inuice. nō ad quā partē milibus
 ad conflictū parate. gens autem
 Lipoldi abductis equis p̄locaria re
 tineret. gausiq; sunt de Fridrica
 aduētū. dicto autē in acie Ludowica
 de aduēntu Fridrica nullus ē mi
 les cu conductu ad temptandū. p
 tendant enī inferiores se nolle co
 fligere cu Lipoldo. cu eo victo sine
 negotij nō habent. Ad ducto autē
 milite corā Fridrico. dixit fr̄ide
 ricus militi s' dicitur Auundo meo
 me esse hic ad conflictū paratum.
 et temp' esse ut sine guerre nre
 impy fidelib' faciam. et cu in lu
 piores in Augustia et tremore fu
 illent eo q' inferiores nobilissimā
 habentes miliciā euaguantis iam
 gladijs se illos simulant nua
 luros. ecce reuili sūt ult' Brusca
 quocuius potant descendentes. q̄s
 illi per biduum sunt secuti.

† se paravit ad pugna clamorūq; fuit
 sub pena captis ne quis †

De obitu walmari marchionis Būdrubgen. A.

Antē tempib' Anno ^{domo} nono de mense
 Julij. obiit walmari marchio Brande
 buigenlis. absq; liberis. Marchionat' dis
 positione ad imperiū deuoluta. fuitq; cu
 magna lamentatione manifeste sepultus.
 que postea ad xxvij. Annos ulice qdam
 durant. de quo marchionatu p̄datis Lu
 dowic' p̄ncps postea Ludowico filio suo
 p̄mogūto p̄uidit de quib' ita dicitur.

De clas Ep̄ac' Constantien.

Ortuo quoq; eisdē tempib' Gerharde
 de Venar ep̄o Constantienli et clāe
 in discordia et in curia Romana litigantib'
 de Clingenbg p̄posito et Henrico
 de Wertenbg canoico constantien ydem q'
 p̄ s̄nam debent excludi. et spes est de
 machia custode Monastij Gorbacensis.
 ordinis s̄c' Benedicti Basilienlis dyocesis
 fr̄e hugois comitis de Būchegge suorum
 Pabti regis. Ceclie post exclusionem e
 lectoy p̄mouēdo. ecce motū petri archi
 ep̄is Moguntin'. quo in tellecto in curia
 Poles papa ad p̄ces p̄dā Pabti regis
 ob seruicia p̄dicti hugonis eidē gra
 thie de Būchegge dilecto eorā duabus
 Aultrie de Moguntin' archiep̄atu p̄uidit.
 Qui descendens Moguntia honorifice
 est receptus. qui ipam eorā qnq; tantū
 annis potentissime gubernauit. cui in
 magnanimitate et uirtutib' filis nō ē
 uilis. Exclulis autē p̄datis clāe. Fu
 dolfus de monte foati p̄ ipm papā ad Co
 stantientē eorā est p̄mocus. Cui

B.

etiam vacans a) om̄ comitatus sa) galli. Et eo t̄m
dem assistente Ludovico p̄ncipi idē a) om̄ ad
p̄ces Hugonis de Būchek collatus est. H. de
Bōnsteten am̄clō Berngerij de Landenberg
militis eiusdē Hugonis / Qui t̄. tandē
in suis p̄lib' moriens se fecit ext̄ am̄clō
sepeliri / mortuo aut̄ illis dieb' Berharo
de Wypingen filio sororis Ottonis dñi in
Grandisano Ep̄o Basilien' qui p̄ occasionē
Eichlini offic' sui p̄genit' de sale p̄seq̄bat̄
et Hartungo monachi archid' Basilien' elcō
et affirmato. Johes p̄ Johi de Babylone / cū
capl'm Basilien' ext̄ p̄ncip' iure eligendi
de Ecclia basilien' p̄uidit, et or̄ta discēsiōe
cū Hartung' nollet cont̄ iuramētū sibi p̄e
stitū in caplō. Albrū ducē Austrie de fendis
comitat' freten' iuestire. Lipold' dux ga
bilon' assistens lesit Hartungū / mortuo
H. Basilee illis dieb' Ulricho unico fretarū
comite absq' filijs et comitatu p̄ maiorū p̄te
ad eccliam Basilien' devoluto. Et iam dñs ipi
Comitat' p̄lib' aduentū Basiliensū ex̄p̄aret,
ecce Johanna comitis filia cū domino t̄dit
duca Albrō. et post mltā discēmina post s̄
mentionē notoriā nūcū p̄les lras legētis
post expugnationē aliquorū castrorū p̄ Ba
bilon' fr̄am post p̄uisionē Babilon' fr̄am de
Ep̄atu Lingon' cū p̄uisionē Basilien' post
multos p̄cellus tandē cessit Hartung' dispe
sacōe sup̄ bñficijs et p̄ceptis obtenta.

gressus est aut̄ de Auaria s̄ Anno
dñi. m̄. cc. xxi. fr̄idicus elcō cum
gentē magna in Bauaria. Ad quē Lipold'
cū. d. cc. galentis de Suenia p̄uauit.
Ludovic' aut̄ cū exercitu suo. anteq' fr̄es
uenerē possent. acē suā ad inuadendū fr̄
dericū direxit. Lipold' aut̄ iux' monachū
Bauarie p̄serā cūsiens seq̄ satis ambigue
omittēs fortune Ludovic' exercitū seq̄bat̄.
qd' Ludovic' intelligēs recessit de campo
municib' se p̄mittens / sic q' fr̄idicus et

Lipold' quērentes q' nō posse si crederat.
mirabiliter sic gausi. t̄ra q' Ludovic' su
proze Bauaria. x. eb̄dōis ignis incendio
vastates om̄nq' in quietitudine vastauerit

est hec milium Austriales Henricū
fr̄em ip̄orū cū exercitu in fauore pape
Johis p̄ncip' in subsidū p̄tis gēsse. qui cū
mibi aliq'm diu stetit nō nisi uuliter
agens et accediat cū cane Veronensi ad
uersario clam comportauit p̄ conductū. et
silans se cū exercitu suo quosdā gibelonis in
ualitū repente recessit et Austria est real
lus. Walchus aut̄ de Seroltzecke dñs
in Jare qui cū eo filat apud canē aliquā
diu intellecto q' Austriales itūm ingredi
Bauaria incendit Austria p̄uauit. dis
ponētes se aut̄ ad p̄lictū / p̄dēn' walthe
rū p̄lictus vexilliferū deputarunt.

gressi sūt itaq' itūm sub anno dñi.
m̄. cc. xxij. de mēse Septembri fr̄
deric' et Henric' Austriales cū duob' mil
bus et cc. galentis. et. iij. milib' ungarorū
et genalū sagittariorū nullis sibi a rege
ungarie in sup̄iore Bauaria et de Suenia
Lipold' fr̄at' eorū. cū. d. cc. galentorū elcō.
cardante se aut̄ Lipoldo in uastatione t̄
re Wilhelmi comitis de monte fozū q' tunc
Ludovic' adhesit. ip̄e Ludovic' cau ad
rāt. Johannes rex Bohemie et Baldewin'
archiep̄c. Treuentis cū exercitu suo. scilicet
m̄. d. galentis et xxx. milib' p̄ditū ad
fr̄idici exercitū declinavit. vexillū p̄lit'
comiti de Stillelbg' omittendo. Ip̄e aut̄
met duodecim' in armis blaucis cū al
bis cruce' ne agnosceret absq' signis
regijs appēbat nō cū dubitauit se si
uinceret occidit. Ad quē sibi ecclā am̄clō
uius de Hirenbg' duo de Sungen.

S. Qui uelam ad. vii. annos filij Joh Bohemie
comes i Litzelubig duxit uxore

+ anno dni. m. cc. xl.

alter uirilis est substitutus. Quali
comes hollandie obsedit ciuitate uchtrecht.

His diebus ^{willhelmus} comes hollandie nune
nis et regens frat impatrias et
regine anglie gener duas Brabantie
reuerlus a prussia ciuitate uchtrecht
longo tempore cum muniamabilibus expen
lis modum frisonum potent obsedit
quibus sibi cum quibusdam pactis reforma
tis paltea frisia ingrediens a friso
nibus est occisus. sic qz eodem tempore sci
liam anno dni. m. cc. xlv. ante dicitur

ei refens
cum in tenda
i arcuda
in ille. no
michi placz.
llico ex op
it. tuorem
phimus pro
re rex cum
trahere sibi
ice Delphi

Handwritten text in a cursive script, likely a medieval or early modern manuscript. The text is written in a dark ink on a light-colored parchment or paper. The first line is partially obscured by a dark shadow.

Handwritten text, possibly a date or a specific reference, including a cross symbol at the end of the line.

Handwritten text, possibly a title or a section heading, written in a larger, more decorative hand.

Handwritten text, possibly a list or a series of entries, with a large initial letter 'E' visible on the right side.

Handwritten text, possibly a list or a series of entries, with a large initial letter 'E' visible on the right side.

Handwritten text, possibly a list or a series of entries, with a large initial letter 'E' visible on the right side.

Handwritten text, possibly a list or a series of entries, with a large initial letter 'E' visible on the right side.

Handwritten text, possibly a list or a series of entries, with a large initial letter 'E' visible on the right side.

Handwritten text in a cursive script, likely a medieval or early modern manuscript. The text is written in a dark ink on a light-colored parchment or paper. The text is partially obscured by a dark shadow.

principaliter extitit impeditur. de quo eum
secretarius ipse. de can. detulit cogitum
qd ipm post mortem cogitum ab ipis
Berth. puillione retent. Eude sit
aut p dote Civitates Alsacie Adulpol
du noie frs captivi & creuit tra
Ludovicu potentia Leopoldi qui ali
quodas factos franco ul ipse cali to
tulo vcebat. Leopoldi dei gra Austriae
Stirie Svevie Carinthie & Caravie
dux. dno Komiti & port. nationis. Co
mes in Habiburg & in Kyburg. Et
Languius Lupicis Alsacie.

Obledit autē eo tempore Ludovicus
apud Burgōve ducis tempore
hyemali quo dux in illa pte eū impe
dire posse nullatenus credebat. scrip
sit autē dux Burcardo de Erbach
militi suo qd servidur tenet qd eum
infra dies. xiiij. liberet & repente ve
niens ad gentes ferocis ad illis ignoran
tibz p m qret Ludovicus corde intelligēs
dimissis ex pto ne eū msequerēt. ma
chinas & castros evasit. Tractabat
autē sepe de liberatione Fridia & impe
diente liberatione qd dux maligna scia
riox mpy lanceam videlicet & alia
noluit resignare dicētibz qd suis qd
fratē eū est captivus dux pno scens
alticia Ludovicu dixit tractatoribus
ecce ne hic in mpyngat a vobis / trado
vobis ea & scio qd nec ad huc putē
castris frēm habedo. qd & cū frēm ellz
Lupaldus Ludovicu adeo mtestavit
q tandem Ludovicus cū frē idico cōmittē
eos ambas vno argulien eoz cūsel
ligne & iurātibz suare pacta tacere
latent quērit. Emillo autē frē &
pacta thante / Lupoldus usq; ad mo
tem suā restat Ludovicus. Obledit
autē dux apud sū ypolia Langō

uy Alsacie suicis Ludovicu qui ipi Lu
paldo sepe venis qd argentina eunt dice
bat insidias posuisse & muros funditus
destruens villa tenebat. Quibus autē
medici sibi p dixerint qd eū labores neca
rent nō desistat / & ab expeditione de Spira
reclusus Argentine in Curia dnoy de Oh
senstem decumbens & insaniens absq; pe
nitentia diem clausit extremū. Inerat
autē illis diebz Ludovicus Lombardiam que
Goleacens Mediolanenē sūptuose traduxit.
que tamen post magna datā sibi pecunia
romā quasi captivū tradidit. Wilhelmo
de monte facti Mediolan. mittens qui
nō mpy h sua frā agens in et pecunia
ad ptes tūmittens mpyū negligebat.
ppter qd qmuis estimaret in virilibus
gestis valentiae hō mudi nō extitit ni
mum cōmendatus. Ecce

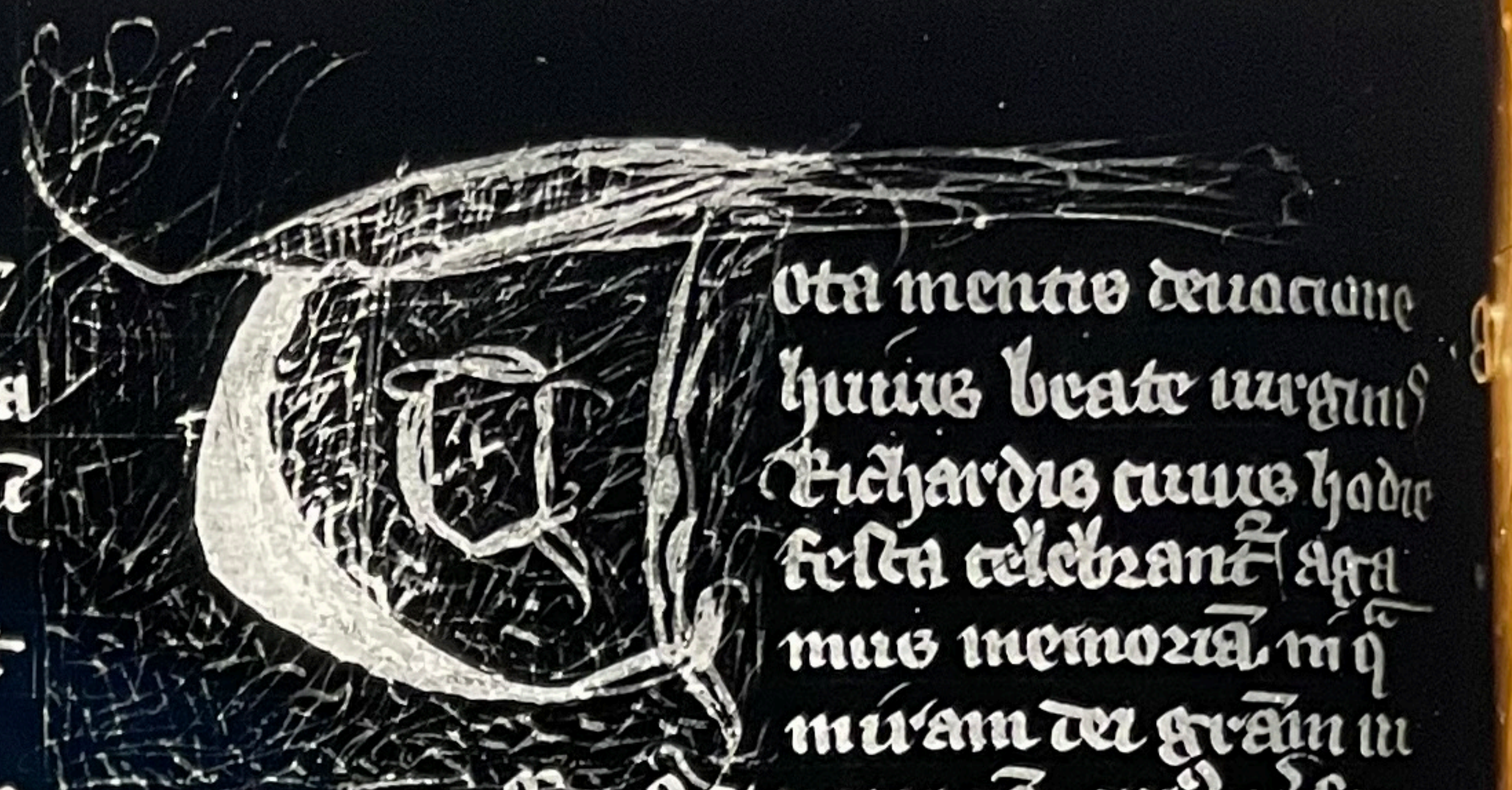
gidi sicut uubar solis coadunata d totu
in manu eius. Sic q post hoc scm mira
bile reclus est spūs meus in corp' meū
ualde fessus et concitatus.

De fine Imperij Karoli tereij et
Imperio Arnulfi Sigebertus.

f.

Post hanc uisionē vix duob' annis su
puit Karolus. Itaq Karolus im
perator zelatus uxorē suam p eo q plus
iusto familiarit' ageret cū Luitwardo
Vellensi epō. prestat in concione. se nū
qm cū ea coisse. Iua uo uirginē se esse
gloriatā. accepto repudio monasteriū
petit. Tandē anno mpy sui .xij. karo
lus corpe & animo deficiens ab optima
tib' regni repudiāt. & Arnulfus filius
Karolomani regis fratruelis eū d regnū
sublimat. Anno salicet dñi. dcc. xij. mē
di uo. iij. dcc. liij. & regnat annis .xij.
Hic Arnulfus patrio suo Karolo ex mi
patore etiā necessarijs egeat. fias in
alemania delegauit. Qui sequē aō
obyt & sepultus est in hveua in Insu
la q dicit' augya maior & vlgariter
die Riche Dve. in monastio scē marie
ordinis sē Bndicti iuxta sūmū alane.
Romanū impium & regnū fūcor mi
lere dilcorpit. In yalia nempe Beren
gari' & Swido de regno contendūt. Fran
a uo neglecto Karolo filio Ludewia bal
bi pūo auy decem. regē sibi pficiunt.
Ldonē filū Pūberti duas que a north
mannis occisū sup dextrim). Rodolfus at
corona sibi impofita rex burgūdionū sta
tur. qd regnū multo tēpe durauit.

De uita et legenda scē Richardis. q fuit
iunior legitima Karoli tēij pdicti.

ota mentis deuacione
huius beate uirginis
Richardis cuius hadie
festa celebrant' aga
mus memoria. in q
miram dei grām ui
dere pollunt' & potenciā. cui' iustitio
sibi mīto fidelibz gaudio uirginib' ex
emplo. sup omnia autē diuine clemēcie
recitanda est miraculo. Si em' p hōidē
singula q in eis sūt scā inueniē' ei
meritū tanto altius quō merito pa
uum est rarius. Nam rarissimū ē in
mo homī impossibile. nisi p auxiliū
diuine potencie. aliqūe in medio igni
nō ardere. Iugata uirginē esse deli
ciaz affluentiū nō mergi mundatōe.
nec a pposito uirginitatis. declinar
tempoz dilacōe. que plerūqz tedio ex
pectacōis studū scē puerlacōis mimi
tū in corpibz etiā robustioris p dūis
seruis infirmioris. Que omnia dū scru
tamur merito hui' bte uirgis castitatē
in castitate. fortitudinē in fortitudie pfe
uerancie pacencie miram. maxie cū
afflueret regalibz delicijs que uix aut
uaro ul' miquā cessauit seruire car
nalibz uicijs. et ppositū uirginitatis.
que alij uix alij minime sūt in pfe
sione. qui in pfeffione iugalitatis
seruauit integritatē uirginitatis.
nec minuit in ea dilacō tempis. nec
alliciens ad peccandū. affluencia deli
ciaz. Erat em' nobilissima genē.
pulcra facie pulchrior fide. uo dices
ita religio cultu adornata. sicut imp
trix romani impatoris spōsa. et sub
maria obedientia pūstie iacrupta.
ex diuina puidencia plusqm decem
mo matrimonio copulata sibi uāqm
tame a uiro suo cognita. nō qrens
ocasiōē disidiij subndie uirginali.
sz uirginē se pogens subndie iuga
li. ut meritū eius tantū diuino co

vobis stringat. rex autē grates ei referens
 2 annos reddit p̄mittēs dicit. cū intenda
 villā viennensem circa Rodanū circūda
 re muro rogo q̄ tibi placeat. cui ille. nō
 solū illud s̄ quicquid volūntis michi placet.
 Delphino itaq̄ euadente rex illico ex op
 posito viennē ciuitate struxit. turrem
 in ponte ponēdo q̄ ante p̄ delphinus pro
 gredi nō audebat. post hec idē rex cum
 auxilio archiepī viennens̄i attrahere sibi
 conabat viennā. Veniens autē Delphi
 nus archiepīm expulit. tūcēntes autē
 ministri regis dixunt Delphino. Dñe
 sc̄m archiepī est sc̄m regis. quib̄ ille. sa
 tis habet agere rex uester. uehementer
 abite. sicq̄ dolus regis est impedit. Post
 hec tempore clementis pape sexti. cui et re
 gis francie vnū cor erat. Actū est q̄ tra
 Delphini post mortē ei liberis cōcessis.
 p̄ multa pecunia data 2 p̄missa ad re
 gē deuoluū debet. q̄ tamen tra quasi to
 ta ab impio detinet. De infestatione paganorū p̄ regē

III.

Diebus illis ^{willhelmus} rex hyspanie et castelle hyspanie
 post multos labores obsidiones 2 afflict
 cū rege Granati 2 marroche sarrace
 nis in acquisitione ciuitatis martime
 Alizer. Felicit̄ triumphauit
 2 a sarrazenorū infestatione quieuit. Ali
 rex litouie iuuenis plurimū infestauit fr̄es teuthoniarū

II.

Rex autē Litouie gentilis iuuenis 2
 recens tempore ip̄ius clementis fr̄es
 theutonicos sc̄e marie in prussia 2 Lio
 nia plurimū infestauit multa xpianorū
 milia occidendo. 2 ad fidē uersos in p̄fi
 diam reducendo. Venerūt autē n̄ro or
 dines sequenti anno. Salicet sub anno dñi
 1270. in subsidium reges ungarie 2
 Bohemie. marchio morauie filius Bohe
 mie. Comes hollandie 2 multi dominorū.
 s̄ p̄cor delidia n̄ri de eis dissideunt.
 cū uenisset in tra Litouie. 2 diceret re
 gem Litouie ex alia parte ingressū re
 uerli sūt 2 in f̄o negotio uersū. ob
 q̄m amandā delidia deposito magistro

De Cuius uelam ad. vii. annos filij Joh. Bohemice
 Comes i. Litzelburg duxit uxore.

+ Anno dñi. 1270. 21.

Alter uirilis est substitutus. Quali
 comes hollandie obsedit ciuitate vchrecht
 Quasi diebus ^{willhelmus} comes hollandie iuue
 nis 2 recens frat̄ impatrias et
 regine anglie gener ducis Brabantie
 reuersus a prussia ciuitate vchrecht
 longo tempore cū innumabilib̄ expen
 sis in odiū fr̄ilonū potētē obsedit.
 quib̄ sibi cū quib̄da pactis reforma
 tio postea fr̄ilia ingrediens a fr̄ilo
 nis est oculus. sicq̄ eodē tempore sa
 licet anno dñi 1270. ante dñm
 p̄m̄ p̄d̄c̄s Andreas rex apulie et
 comes hollandie p̄ierit. Po tempore
 gentiles salicet turca qui 2 an̄ reg
 n̄t armenie ad p̄fidia coegant. ter
 ras xpianorū salicet Cypri. Insula
 Rodens hospitaliarū 2 alias uia
 nas cepunt uirilit̄ infestare. quib̄
 ueneti rex Cypri. hospitalarij 2 alij u
 cini xp̄icole resistunt. quib̄ etiā. Del
 phinus cū .ccc̄ equis quasi sub nōie
 pape in subsidium cūstretant. qui p̄dic
 tū Andream regem cōlabrini suū repe
 rit uigilatum. De coarctatōe aīm
 r̄orū 2 clericorū ad sac̄dōū p̄ ep̄m̄ argen.

Tempore autē Buda pape cū Berth
 oldus ep̄c̄ argenti monuisset
 om̄s r̄ores eccl̄iarū 2 alios ad sac̄dōū
 alit̄ctos ut ad sac̄s ord̄es ascenderent.
 et ob hoc aspuantib̄ cōt̄ eum. Geb
 hardo de fr̄iburg p̄posito. Conrado de
 kirkel thesaurario. 2 quasi toto capi
 tulo. multaq̄ de clero. multaq̄ appel
 lationib̄ in p̄positis ad sedē aplicam.
 sc̄lq̄ p̄ ep̄m̄ absolucōnib̄ ad ciuitela
 renouatib̄ p̄cellib̄. 2 uicū appellato
 r̄e ep̄m̄ 2 clerū gr̄age nimis sc̄ada
 lam est subortū. Mozo autem
 illis Johāne de Tabulone ep̄o legone.
 2 am̄ministratore basilien̄ eccl̄iarū qui
 2 eo tempore castrū p̄st̄ringē. Waltra
 mi comes de tierstom potētē ob
 sedit. Capl̄m basilien̄e. Johāne

Incipit Cronica compoſita ſive facta
 p̄ magr̄m Machiam de Nuwenberg
 clericū Honorabilis dñi. Dñi Bertholdi de Wichegge epi argentine
 ſis a t̄pe Friderici impatoris quo
 p̄cedens Cronica & alie Cronice di
 mitit tractas de omibz p̄ſentibz
 regibz & impatoribz uſq; ad Karolum
 quartū filiu Johis regis Bohemie
 & Clemente papa ſextū incluſive.
 Et p̄mo de ortu Comitū de Habſ
 burg

Adolfus comes de Habſ
 burg ex antiq; proge
 nitribz ab urbe Roma
 traſit origine. Olim
 namq; duobz fratribz
 p̄ter potentis Roma
 in occiſione eliminatis

Ab urbe. Pater eoz nobilior Roman
 dans culibz eoz in menta pecuniam
 ipos uſſit in partes abire remotas.
 qui ſe in ſuperiori Alemaniā receperunt.
 Antiquior autē ad emp̄one p̄diorū
 & munitionū. Junior autē ad habē
 dā vaſallorū multitudinē conabat.
 Pater autē poſt aliq; annos filios
 uſſitante. cū uidiſz ſenioris emp̄ta
 eius p̄ſentiam cōmendauit. Requi
 rens autē a iuniorē qd egit. ille ſe
 omnia in vnā munitionē fortiffimā
 colloſit & iſſis omibz vaſallis ſi
 is cū eoz liberis. maſculis optime
 armatis venire ad montē ubi caſtz
 Habſburg eſt collocatū. Ille patre
 traducēs illā forcū multitudinē
 quos & omes eoz poſteros maſculini
 ſexus ſuos & poſteritatis ſue fideles
 vaſallos illo ſtrentibz patri p̄baue
 ſuū aſſeruit eſſe caſtrū. quo uſo
 pater in illi) animoſa nobilitate ga
 uſus. magnū theſaurū delinavit
 eidē. ex quibz fratribz omes de Habſ
 burg poſtea proceſſerunt.

De p̄uolitione Altronomi Friderici
 impatoris de Rudolſ de Habſburg.

Rudolfus uo cū eſſet cū Friderico
 impatore in Lombardia qui et ip
 ſum Rudolſ de ſacro fonte leuauit.
 Altronom) impatoris ipi Rudolſo qm
 uis iuueni frequent) allurgēs ipm p̄
 cūctis ſpectabilibz & clariffimis honora
 uit. ſolaciat) autē a celare Altronomus
 cur illi p̄ cecis tantū exhiberet honore.
 q; ad eū imp̄erij honor & ipi) p̄ncipis
 potellas deuēret reſpondit. Turbato
 autē celare & illi indignante. Altrona
 m) dixit. Non indignem) ei quia ante
 qm incipiet eius dominū ex uobis qui
 iam decē habetis filios & ex ipis penit)
 nullus erit. Verū Rudolfus ab inde
 recellit.

De electis poſt Fridericum impato
 rem nō habentibz procellum.

Male autē ſuccedente p̄ncipi depoſito
 & dolis cleri p̄ualentibz cont) eum.
 ipſo q; tandē in regno ſuo cecidit in pa
 norum defuncto. Principes germanie
 Richardum regem Anglie melicū elige
 re decreuerūt. qui Regis francie audens
 illico eidem qndā ciuitatē obſedit. et in
 obſidione. ſaculo eſt oculus. Statimq;
 poſtea electo p̄ p̄ncipes Wilhelmo Comi
 te Hollandie qui Venū aſcendēs Briſa
 cum uenat. et deſcendens Friſiane in uafe
 rat. ipſe mihi eſt oculus. Sicq; poſt Fri
 dericū. Imperiū regnū q; Romanorū xvi.
 annis uacauit. Richardus enī & Wilhel
 mus quā nō durauunt nō fuſſe ſingit.
 De depoſitōe Karoli marcelli p̄ p̄mo
 cenatū papa quartū.

Anocentius autē papa. iij. qui Fridericum
 depoſuit Karolum marcello Comite p̄m
 ac ſr̄em ſcilicet regis francie ſt̄uit.
 Cecilie regē. cont) quē Conradus Nepos
 Friderici ex Conrado ueniens in p̄ſentiam
 cū duce Aſtrie & magna multitudinē
 Germanorū cū Karolo inuit conflictū. Sic

D.
E.
F.

her morung.

agendo. et uire pacuunt eternu in
 cendit. qui nō habent illu q̄ solus
 est refrigeru q̄m xpm. Purgato
 ruis autē est illi idem ignis qui
 sup fundamentū qd̄ xpc est nō dya
 boli duricia habentes cor impenitēs.
 lignū fenū & lapidā edificauerūt
 et in hoc nondit plenaria purgatio
 ne consecuti xpm stelli. & in uotis
 habentes penitentiā morte p̄uenti.
 aliqua leuoris matie p̄cā in hūc
 igne deciderūt. quibz̄ abustis. dū
 qd̄ amplius in eis aburat nō mue
 rit illi aule que madām nō recipit
 ignis purgatos reddit. Et hys b̄is
 qui exemplo hui' b̄e uirgis Ri
 chardis sup fundamentū suū xpm
 aurū argentū lapides p̄ciosos edifi
 cauerūt. idem ignis est illuminas.
 qd̄ nō inuenit in eis qd̄ aburat. ut
 ad dāpnationē ul' ad purgationē.
 s; qd̄ illuminat p̄ ad meritorū p̄ba
 cōe. Rogem' ad ultimū ut si non
 possum' euadē simplicia. saltem uō
 sint etia nec diu manētia s; cito
 sine habentia. & gaudy sine nesci
 entes. dona in p̄petuū papiam.
 Quod oret uirgo richardis in
 peret uirgo maria uirginitatis.
 annuet fili' uirginis ihc xpc. dñs
 n̄s. qui cū deo patre in unitate sp̄c
 sc̄i uiuit & regnat. in secl'a seculorū
 amen.

Lange bin ich geweset verdacht / vnd
 vnfrō von rechter minnen / nu hat
 men mir mere braht / der ist fro min
 herzei in p̄nen / ich sol trost gewinnen
 von der frowen min / wie noht ich dāne
 trurig sin / ob ir woter munt / tūt mir
 siode kunt / so geerut ich nuer me / es
 ist quid was mir we.

Deye salt ich dir abe brechen / ich en
 linge gegen dir hūre / als ich ofte
 han getan / was wolt ich danne an dir
 rechen / sit schone kūmet du sture / des
 vil truren des mūs zorn gan / du k̄ant
 mir vil warwen krōnen / die e. klart vō
 rifen wal / wer go sach dich ic so schone / wer
 gehort ic lūzer done / lēchen vnd die
 nahregal.

Gut wachter woz / nun mercke wol die
 sturg / so die wolken verwent sich /
 vñ werdent griz die zu cū mir kunt /
 so redte ein frowe m̄neklīch / warne ob
 ich entlassen bin / so das der ritter vō der
 ritter von der argen hūre kume hm / kūs
 den morgen sternen sang der klemen vō
 gellm / ich sehū gerne lenger möht es
 sin / er liebet aul dem herzen min.

Wer nun verholnen
 minnen phliget / den wil ich warnen
 es ist zu / das er von liebe scheide / obe
 me der lip nigt ringe wiget / alsuo war
 ne ich si beide / so lang em wachter an der
 zinnen wal / si der ich geliebe warnen
 sol / so gebe em hep dem andern kūs /
 mit nahe vmbenange / vnd scheide sich
 von liebe alsuo.

Dies ist der Rosenkrantz, hern Rut
 hartes.

Frowent ich wol gemüeten kint / vns
 wil des süßen meyen vmt / erget
 zen der leide / die der veyge winter kalt
 vns hūre hat getan / frowent ich gege
 der lieben zit / vns grūnet schone wider
 strit / der walt vñ die heide / dicke hep
 nach liebe kumet da gedencent an /

vo fugiens dicit Bohemis. qui insequen-
tes alios captivarunt. & Wiberu de
Springe hospitalariu eis resistente
fuit vulnerat / a quo recepta curae
de plerando se regi alios mulierum
opidum impiale secum duxerunt. Amici
autem captorum cum in nocte se circa mullu
hulen posuissent. ac genti regis tili-
tus non esset securus. dimissi sunt captivi
ad gratiam regis. Bohemique regem celeriter
vlus hagenove sunt secuti / dedit autem
& obligavit rex successoribus suis omnes va-
lentes Alsacie ita quod inibi per diem non
habet expensam. Descendit etiam per Willen-
burg vlus spira ubi sub quibusdam
pactis exivit in emillus. Lectis autem
ibi quibusdam precibus ex parte Berlaa per
viri oroguntium. de Henrico archiepiscopo.
& suos fautores. quorum aliqui domum suam
spira habebant. de hoc populus est motus.
Quid rex ex karol. egit wormacie.

Ueniente autem rege wormaciam.
conueniunt circa uespas clerici et
consules ciuitatis et quicquid est ad clericos
nuncquid uellent absolui uel quod sentirent
de precibus. qui cum eorum querent a con-
sulibus quod ipsi sentirent. illisque dicentibus
se de huiusmodi nihil sentire. clericique di-
cerent id ipsum alio nihil faciendi ab iniuncto
recesserunt. Inreputato uero collegia con-
stituentes per curatores singulos uero cu-
ran et clerici per se ipsos et religiosi per
curatores iuramentis plerisque per Ba-
benbergenses absolui fuerunt. et cum ma-
ne populus more solito uellet audire di-
uina. clericique nollet contra populum celeb-
re factus est tumultus clauisque por-
tis omnis populus ad hospitium regis. ad quod
& Babenbergem fugat armatus acces-
sit. ipse quod Babenbergem mandante rege
truxit omne clericum et populum wormaciam
sine omni aditione et iuramento absoluit.
& statim omnis clericus religiosus et secularis
contra iuramentum seruo prestatum puber-

omnia relumpit. Post hec uincit
oroguntiam ubi sub pacto ne mediu-
teret Berlaa pueri pape uel aliquo
legi pmitteret literas immozificas esse re-
ceptus. Vbi ad eum uenit. Treuentis
quod Latent. cum paucis. Vbi et no-
ua receperunt quod fuit quam precedentem
salicet post Ephiam anno domini millesimo
centesimo. lxxviii. paucos et secretarios. Lu-
dowia marchionis in Bundenburg.
Ite palatinorum rem. Eria duas Saro-
me. et Henrici archiepiscopi oroguntium
per ipsum depositum. cumque electores pueri
per maiorem partem facientes in Edu-
ardu regem anglie hunc cum eis per
curatores et secretarium suum in Roma-
num regem / ex opposito uille rens sup-
renu sub altro Loustem concordare
runt. eligendum. de hac quoque parte
sub sigillis eorum principum licite in
prima omnium inibi uenientium pub-
lice leguntur. et quod ipse Anglus se uel-
let mittere dicebat / de quo et litera
a principibus ciuitatibus sunt directe.
ex quo in Germania turbatio est sub-
orta. Rucy autem Frankenfor-
denam a rege requirente eos super sui
receptio infecto negotio recesserunt.
sicque rex cum timore wormaciam est
reliquit. manens uolens recede ex-
pectante omni gente sua armata.
an hospitium suum / non pagatis hospi-
tibus curie et coque sue et diu exp-
tante tota gente itum ad quendam
armifias regem querelantis ne dis-
cedet factus est in populo tumultus. per
mittentibus autem pluribus ne discer-
dent hospitibus non pagatis / rex
spira preuit. plebano autem armif-
te a wormacia ipse spira ad gratiam
regis ueniens ad pacem regias est
relumptus. Quasi rex Karolus
de spira uincit in sivenia ad recipi-
endum fidelitate de ciuitatibus imperii
et quod venit in Boreburg comitum
de hohenberg ubi hastaludiorum ciuitas
est indicta.

vnaudi et nullus aliamque principum pro metu aliquo aliamque s' romani regni
 regnum assumeret vellet qui pro imperatore et suoque gratiam fouebat / Et medio tpe
 i partibus aliamque et aliis civitatibus / p duobus spoliatores vias et nobles ipse tunc
 fuerunt insolentiae propter plurime tpe regis p. x. apud q' p duobus aliamque nobles
 et alios turbantes / tpe et sepius quomodo sup tanta inopportunitate utebatur / Inito consilio
 precepit principibus aliamque electoribus duxerat / ut de honoris regis sicuti sua ab antiqua
 et approbata consuetudine intererat puidet / in tpe eis ad hoc a p' Gregorio statutu
 alias tpe de consensu cardinalium romano ipse puidet velle / desolacione mandato aut aplice
 viso ab ipse principibus et recepto / Convenit apud frankesfurt / de electore honoris regis tractatur
 qui utiq' electores / duobus in se tractatibus / hinc / no potant de electore concordare / Reduceres
 s' invicem memoria vniuersis nobilibus / p omem partem aliamque regionis / Tandem
 et ultimo concordant in dnm Rudolphi comite de habesburg eligendu i honoris regis
 Et sic ipse absens et ignorans concordia fit electus. Anno dny. m. cc. lxxvij. Electore sic factu
 ipse principes strenuam militem burgundum de nuremberg p ipse Rudolfo ad civitate basilica
 q' tunc cu magno exatu possidebat / miserunt / qui manserunt ad Rudolphi veres s' aucta
 rei geste exposuit / Audiens aut epus basilicen Rudolphi inimicus q' factu est / de p'ciacis
 ad fratre dicit / Sede forte dno de / ut locu tuu occupabit Rudolfus / Rex igit
 Rudolfus / de p'pitate sua gaudens / cu magnatibus illas pau / et regis favore Albi
 de hohelb' asserant p sua coronacione egregie est pfectus. - hic rex tota aliamque
 pacificavit / et omnes spoliatores terre expulit / et tot bona fecit / q' eius gesta spate
 libri requirit / Regit aut annis xvij. - Cui successit adolfus comes de nasoue
 qui regit annis sex / et viij. sm aliquos / Eode tpe videlicet anno dny. m. cc. lxxxvij.
 Euno de bergha miles p'p' opidu imperiali in aliamque elatus / Cinnado de liehteb' /
 epus argen ac civibus duobus dampna intulit / que id' epus ac ciues argen / opidu canonis
 p'missi destruxerunt / et lapides quatuor ad q'st'uctorem opidu liehtenore traduxerunt /
 Eode tpe / Rex adolfus colombaria q' s' fidelitate fecerat rebellante obsedit / i q' opido
 m' alios tunc p'iant epus basilicen / et mlti barones de liehteb' et vopoltzstey et alij /
 epus argen / q' ang' / cu p quosda pleberos p'ra de nocte apta regi effugerunt / fugieon q'
 mlti p' q'phensi / in quos anshelm' de vopoltzstey vix decollacionem evasit / hinc rex
 p duce anstere imp' wormaa in quoda q'flectu occidit / Et idem albert' dux
 austrie occisor in rege eligit' anno dny. m. cc. Eode anno bonifacius p' viij
 statuit annu iubilicu q' an cu no q' alijs attemptavit / in q'libz ceteris anno / q' p'ntes
 iubilic' fuit anno dny p' dca / Clemes v' sextus p' / q' d' hinc q' pauca p' t' tunc hinc tate
 valent ad annu centesimu p'veire / ad quinggesimu p'duxit / qui p'm' fuit anno. m. cc. l.
 Iste rex albertus cu ix annis regnasset / apud rimvelde occidit p' ioh' duce filio sui fr'is
 qui occidit p'missione d'na omnia mala morte moriebantur / - Henric' comes de
 litzelndurg in rege eligit' anno dny. m. cc. viij. Et ascendes rem' spua venit et cu
 accessit / Et comes de warteb' cu. cc. eqs in magna supbia / q' de mltis tyrandis
 i hinc imp'ij q'missa cu no concordaret / a rege idig'nt' recessit / p' que id' comes
 postea p' mandatu regis adeo e' destitutus / q' s' vix tres ex oibz suis municionibz remansit /

Rudolfus

Smopli

liehtenore

q'st'uct'

collubaria

obsidet

Ann' iubilic'

Henric'